

רואים תועלת

GIDEON FISHER & Co. מרכז עזריאלי, המגדל המשולש, קומות 39-40, תל-אביב • טל': 972-3-6913999 • פקס: 972-3-6913998
 Law Offices and Notary www.fisher-lawfirm.com • office@fisher-lawfirm.com

PARLEX INTERNATIONAL LAW GROUP

קוראות וקוראים יקרים,

לא אחת נאמר על מדינתנו הקטנה, כי היא אומת "סטרט אפיים" וכי מספר חברות ההזנק בה הנו מהגדולים בעולם ביחס למספר הנפשות שבה. גם בימים אלו אנו עדים לגל "אקזיטים" שביצעו חברות הזנק ישראליות והנתונים מלמדים, כי בעשור האחרון נמכרו חברות הייטק ישראליות בסכום כולל הגבוה מ-40 מיליארד דולר.

חדשנות טכנולוגית, פיתוח והגנה על פטנטים, סימני מסחר ומדגמים, עולם הקניין הרוחני בכלל ובפן הטכנולוגי בפרט, ממשיך לצבור תאוצה עם השנים ואנו מאמינים, כי ימשיך ויתפתח למחוזות שכיום קשה אף לחזות אותם. אנו סבורים, כי רובו של הערך הכלכלי של חברות טכנולוגיה טמון בנכסי הקניין הרוחני שלהן.

אשר על כן, אנו במשרד, מייחסים משמעות רבה להתפתחות והתחדשות מתמדת, ורואים חשיבות בהרחבת תחומי העיסוק של משרדנו על מנת ליתן לכלל לקוחותינו, תחת מטריה אחת, טיפול ומענה לקשת רחבה יותר של נושאים.

ולפיכך, אנו שמחים על כך שבקרב נבשר על צירוף עורכי דין בכירים, בעלי נסיון ומומחיות בהייטק, מהמובילים בישראל, מתוך אמונה שזהו תחום בעל חשיבות עילאית למשרדנו כמו גם ברמה הלאומית והבינ"ל.

אנו תקווה, כי השנה החדשה תביא עמה הצלחה, שגשוג ופיתוח הן אישי והן למשק הישראלי.

לסיום, נבקש לאחל לכל אחת ואחד מכם ולבני משפחותיכם שנה טובה, מאושרת ומלאה בעשייה.

גדעון פישר, עו"ד

מאת: ד"ר אליהו וינוגרד
 שופט בדימוס ונשיא לשעבר של
 בית המשפט המחוזי בתל-אביב
 שותף ויועץ

מומנו של נשיא

אפשר לפתור בעיות גם במערכת המשפט...

מדי שנה, לעומת המספר החסר של השופטים שהיו אמורים לדון בכל אלה. אי ההתאמה הזו גרמה כמובן להצטברות תיקים ללא יכולת לטפל בהם. כן עמדה על הפרק שיטת השמיעה של העניינים השונים, אשר לפי התקנות (בעניינים אזרחיים) והחוק (בעניינים פליליים) היה על הדיון בהם, שהחל בשמיעת ראיות, להימשך מיום ליום עד גמר הראיות, וכבר כתבתי על כך והראיתי שהקפדה על שמיעה מיום ליום הגדילה עד פי שנים את מספר התיקים שנסתיימו בפסק דין באותו פרק זמן.

המשך בעמוד 3

כשקיבלתי על עצמי בינואר 1988 את תפקיד נשיא בית-המשפט המחוזי בתל-אביב, עמדה לפני המשימה לתקן, ככל האפשר, את הבעיות הקשות של בית המשפט. ערכתי לעצמי את רשימת הבעיות, את גורמיהן ואת הדרכים שעמדתי לנקוט כדי לפתור אותן אחת לאחת. אתעכב רק בנושא ה"סחבת" - כפי שכונתה בתקשורת - של שמיעת העניינים השונים, דהיינו: הזמן הארוך שבין הגשת הליך, פלילי, אזרחי או ערעור, לבין מועד סיומו של ההליך.

בין הבעיות שיצרו את התמשכות הדיונים, אפשר למנות את המספר הרב של תיקים שהוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב

- "כיפת ברזל" ללקוח -

ראו מאמרו של תא"ל (מיל') אבי בניהו בעמוד 2

משרדנו מתרחב

אנו שמחים לבשר על הצטרפותן של עורכות דין חדשות למחלקת הליטיגציה ולמחלקת המסחרית במשרדנו.

עו"ד הגר לוגאסי המתמחה בליטיגציה מסחרית ותובענות ייצוגיות, הצטרפה למחלקת ליטיגציה. כמו כן, תייצג עו"ד לוגאסי את לקוחות המשרד בתחום דיני הספורט, רשויות מקומיות וביקורת.

עו"ד אדוה ברדה, הצטרפה למחלקת המסחרית במשרדנו ועוסקת בתחום המנהלי, מקרקעין, ייצוג עמותות ומלכ"רים.

מאת: תא"ל (מיל') אבי בניהו

"לדעתי יש לעדכן בבתי הספר למשפט בישראל, באוניברסיטאות ובמכללות את תכניות הלימודים ולכלול בשנה השלישית ללימודי המשפט, פרק של מספר שיעורים העוסק בהתפתחות טכנולוגית התקשורת, בניו מדיה, בבניית קמפיין, בניהול משבר תקשורתי ואפילו בכללי עמידה מול מצלמה. לימוד זה של כללי יסוד בשפה התקשורתית החדשה יהפוך את עורך הדין למעודכן, מנוסה ובר שיח עם עמיתיו יועצי התקשורת בניהול המאבק המשפטי ציבורי לטובת הלוקחות ולטובת מערכת המשפט"

האתגר - "כיפת ברזל" משפטית ציבורית ותקשורתית ללקוח

כתובעים או כסנגורים לכלי התקשורת בתיק אותו הם מנהלים. המציאות התקשורתית החדשה יוצרת אתגר מיוחד בתחום זה. אדם יכול להתנקות לגמרי במישור המשפטי, אך להיות מורשע לגמרי במישור הציבורי. אין טעם לדון איך קרה הדבר הזה? איזו מערכת משפיעה יותר? ואיך פותרים את הבעיה? אין זו בעיה - זוהי מציאות חדשה המחייבת את התובע ואת הסנגור ל"פתוח פריים" ולהכניס את "התחום הציבורי תקשורתי" לתוך מערכת התביעה או ההגנה. משרדי עורכי הדין הגדולים פועלים היום ברובם בלוויית יועצי תקשורת, יועצים אסטרטגיים ומנהלי משברים בניהול תיקים המעוררים עניין ציבורי. היום כבר ברור כי הזנחת התחום הציבורי - תקשורתי, משמעו, הזנחת הלקוח הזקוק ל"כיפת ברזל" משפטית וציבורית. המציאות החדשה מחייבת לדעתי בבתי הספר למשפט בישראל, באוניברסיטאות ובמכללות לעדכן את תכניות הלימודים ולכלול בשנה השלישית ללימודי המשפט, פרק של מספר שיעורים העוסק בהתפתחות טכנולוגית התקשורת, בניו מדיה, בבניית קמפיין, בניהול משבר תקשורתי ואפילו בכללי עמידה מול מצלמה. לימוד זה של כללי יסוד בשפה התקשורתית החדשה יהפוך את עורך הדין למעודכן, מנוסה ובר שיח עם עמיתיו יועצי התקשורת בניהול המאבק המשפטי-ציבורי לטובת הלוקחות ולטובת מערכת המשפט.

תא"ל (מיל') אבי בניהו - לשעבר דובר צה"ל ומפקד גלי צה"ל, משמש כיום כיועץ לאסטרטגיה, תקשורת וניהול משברים.

אינם נשמרים ככתבם וכלשונם, והיכולת לאכוף אותם היא בבחינת "גזירה שהציבור אינו יכול לעמוד בה". זהו עידן בו המשפט נערך בתוך כותלי בית הדין, אך לא פחות מכך בכלי התקשורת לסוגיהם ובציבור: בשיחות הסלון, במקומות העבודה וברשתות החברתיות. הראו לי בבקשה שופט או שופטת מיומנים או מנוסים ככל שיהיו, שאינם קוראים עיתונים ואינם מושפעים ולו בקליפת אגוז מאווירה ציבורית, מתדמיות ומדימויים.

בהיותי דובר צה"ל במטה הכללי, נועדתי לא אחת עם הפרקליט הצבאי הראשי דאז, ידידי האלוף (מיל') אביחי מנדלבלית (כיום מזכיר הממשלה) לדיון בנושא זה. ראיתי כיצד מחוץ לכותלי בית הדין מתראיינים עורכי הדין של הנאשמים ומטיחים ביקורת בוטה בפרקליטים הצבאיים, בתובעים או בסנגורים. בו במקום שכנעתי את הפרקליט הצבאי הראשי והתירתי לאנשי הפרקליטות להתראיין באופן חופשי, על פי שיקול דעתם,

התפתחות הטכנולוגיה וריבוי אמצעי התקשורת המסורתיים והחדשים הפוכים את עקרון פומביות הדיון למאתגר במיוחד, הן עבור הנאשמים ופרקליטיהם, הן למערכת אכיפת החוק, הן לכס המשפט וכמובן לציבור הרחב שצריך לברור את העיקר מן הטפל ואת העובדות מן המניפולציות ורסיסי המידע.

בתקופה בה "המתווכים המסורתיים" קרי: הרדיו, הטלוויזיה והעיתון מפנים את את מקומם לרשתות החברתיות, כגון: פייסבוק, טוויטר, יוטיוב, אינסטגרם, בלוגספירה ואינטרנט, הופכת ההתמודדות המשפטית-שיפוטית לציבורית יותר ויותר. במציאות הנוכחית יחטא הסנגור ללקוחו באם לא ייתן את דעתו על האפקט המצטבר של המתרחש בזירה התקשורתית - ציבורית לצד המתרחש בתוך אולם המשפט. לצערנו, כלי התקשורת כיום אינם שומרים באופן מלא על דיני האתיקה של מועצת העיתונות, חוקים כמו "סובידיצה" ועוד

הדין ביקשו דחייה לסיכומים בכתב. סירבתי. עורכי הדין סיכמו בעל-פה באותו יום. כעבור שבוע ניתן פסק הדין. כל זה יכול היה להיעשות שלוש שנים קודם לכן, כשניתנה הדחיה הראשונה.

זה לא היה תיק יחיד עם היסטוריה דומה. טיפול דומה ניתן גם לאחרים.

הוריתי לשופטים שאין עוד להעניק דחיות נוספות אלא אם יתקיים דיון משותף בכך יחד עמי. מרבית הבקשות נדחו בהתייעצויות אלו, ורק מיעוטן נמצאו ראיות, וראו זה פלא: משנפסקה "מגפת" הדחיות, פחת גם בהדרגה מספר הבקשות לדחייה באופן משמעותי. עורכי-הדין למדו עד מהרה על המגמה החדשה. במקביל - מספר התיקים שנסתיימו החל מאותו חודש גדל משמעותית.

איני בקי בנעשה היום בבתי המשפט

מאת: ד"ר אליהו וינוגרד
שופט בדימוס ונשיא לשעבר של
בית המשפט המחוזי בתל-אביב
שותף ויועץ

מומנו של נשיא

אפשר לפתור בעיות גם במערכת המשפט...

המשך מעמוד 1

וקביעת מועדים חדשים, שגם הם נדחו, וחוזר חלילה.

נטלתי תיק כזה, שבמהלך שלוש שנים נדחתה שמיעתו ממועד למועד, כל פעם בשל סיבה שונה. קבעתי את התיק בפני

אני מבקש עתה להתייחס לנושא נוסף, שלדעתי שימש אבן-נגף רצינית לניהול תקין של שמיעת התיקים בבית המשפט: בקשות הדחייה.

קביעת תיק לשמיעת ראיות או לטיעונים משפטיים - נעשתה כאשר התיק היה "בשל" לכך, לאחר שמוצו כל הליכי הביניים האפשריים. המועד נקבע בהתחשב במועדים פנויים של עורך-הדין, כפי שנרשם ביומן עורכי הדין שבבית המשפט, שבו הם פרטו את המועדים הפנויים שלהם. לא הייתה אפוא סיבה שלא לקיים במועדו את הדיון שנקבע הלכה למעשה. אלא שבשל כל שהוא לפני המועד - הוגשה בקשת דחייה על ידי בא-כוח אחד הצדדים.

מגוון הנימוקים לבקשה היה רב, כגון: עורך-הדין חולה, או נקרא למילואים, או נמצא בחו"ל בעניינו של לקוח אחר, או שנקבע לו דיון בבית משפט אחר, או שביית המשפט העליון הזמינו לדיון רק יומיים קודם לכן, או שהצדדים מנהלים משא ומתן לפשרה. כמה מהטעמים הללו יכלו להתייחס גם ללקוח או לעד מרכזי.

בדרך כלל ב"כ הצד שכנגד הסכים לדחייה, בעיקר מסיבה קולגיאלית. השופט עמד אפוא בפני דילמה: הדחייה תגרום לכך שיום הדיון שנקבע - יתבטל, מבלי שניתן למלא אותו ברגע האחרון בתיק אחר. האם לדחות או לסרב לדחייה?

היו שופטים שהסתמכו על העובדה שהדחיה הייתה מוסכמת על שני עורכי הדין ונענו לבקשה, והיו אחרים שבדקו אם הנסיבות שתוארו אכן הצדיקו את הדחייה. למשל: במשרדים שהעסיקו מספר עורכי דין, הייתה אפשרות שעורך דין אחר יחליף את המבקש בתיק הנדון, או בתיק שנקבע בבית משפט אחר. ואם דובר בפשרה, למה הדבר נעשה ברגע האחרון וכו' וכו'.

ביקשתי להביא בפני את כל התיקים שנדחו בחודש שקדם. התמונה שהצטיירה הייתה מדהימה. היו תיקים לא מעטים שכל הטיפול בהם בשנתיים שקדמו היו: דחיות

ביקשתי להביא בפני את כל התיקים שנדחו בחודש שקדם. התמונה שהצטיירה הייתה מדהימה. היו תיקים לא מעטים שכל הטיפול בהם בשנתיים שקדמו היו: דחיות וקביעת מועדים חדשים, שגם הם נדחו, וחוזר חלילה.

וראו זה פלא: משנפסקה "מגפת" הדחיות, פחת גם בהדרגה מספר הבקשות לדחייה באופן משמעותי. עורכי-הדין למדו עד מהרה על המגמה החדשה. במקביל - מספר התיקים שנסתיימו החל מאותו חודש גדל משמעותית

בנושא זה. דומני כי ניתן לפתור את הבעיות הקשות בניהול מערכת המשפט. עניין בקשות הדחייה הוא רק דוגמה למה שניתן לעשות גם בנושאים אחרים. צריך רק לרצות, ולהיות נכונים להתמודד עם הקשיים, בנחישות ובהתמדה. התוצאות תמיד תהיינה מפתיעות.

לשבוע שלאחר מכן. בקשת דחיה שהוגשה - נדחתה על ידי. שמעתי באותו יום את העדים. נותרו בתום היום עוד שני עדים. קבעתי כי התיק יישמע מיום ליום עד תומו, עורכי הדין התקוממו מסיבות שונות. לא ויתרתי, ולמחרת, למרבה הפלא - הופיעו עורכי הדין, נגמרה שמיעת הראיות. עורכי

מאת: עו"ד רפאל יולזרי
שותף, מחלקת ליטיגציה

ביהמ"ש העליון: אם הפוליסה לא שולמה - היא לא תקפה

סבר שחברת הביטוח אינה יכולה להתנער מהחבות החוזית שלה על פי הפוליסה, כל עוד לא הבהירה והדגישה בפני ראובן את הסייגים לתחולת הפוליסה, כאשר לגישת בית המשפט המחוזי, הסייג בפוליסה, לפיו מועד תחילת הביטוח הוא המועד בו הוחתמה תעודת הביטוח בחותמת הבנק, אך לא לפני המועד המסוים

מקרה שקרה כך קרה: ראובן רכש אופנוע, ולאחר שהעביר את הבעלות באופנוע על שמו, ביקש לרכוש פוליסת ביטוח חובה. תעודת הביטוח הונפקה בבוקר, ולרוע המזל ראובן היה מעורב בתאונת דרכים עם אופנועו בצהריים, בשעה שהיה בדרכו לשלם את תעודת הביטוח, בסניף הדואר הסמוך לביתו.

האם לראובן היה כיסוי ביטוחי שיגן עליו מפני נזקי תאונת הדרכים? זו השאלה המרכזית של טור זה.

בית המשפט המחוזי פסק כי פוליסת הביטוח הייתה תקפה בשעת התאונה, וכי חברת הביטוח אינה יכולה להתנער מהחבות החוזית

על פיה. פסיקתו של בית המשפט המחוזי התבססה על הוראת חוק חוזה ביטוח, הקובעת, שמועד תשלום הפרמיה הוא עם כריתת החוזה, או תוך זמן סביר לאחר מכן - וכאמור ראובן היה בדרכו לתשלום הפרמיה. בית המשפט המחוזי

שנקבע בסייג - לא הודגש כראוי. חברת הביטוח לא ויתרה וערערה על פסק הדין.

בית המשפט העליון פסק פה אחד, כי לפי טיבו של ביטוח זה, לפי הנוהג שהשתרש, ולפי הדין, לא נכרת חוזה הביטוח לפני תשלום דמי הביטוח. לכן, משראובן לא

שילם את הפרמיה, ולא הוטבעה חותמת הבנק על תעודת הביטוח שהונפקה לראובן - הרי שחוזה הביטוח לא נכרת והפוליסה אינה תקפה.

בית המשפט העליון ביכר להיות דווקא בפירושו את הוראת החוק עליה התבססה הערכאה הראשונה, וקבע, כי משלא שולמה הפוליסה שהונפקה לראובן, ולא הוחתמה בחותמת הבנק - הרי שהפוליסה לא נכנסה כלל לתוקף.

באשר לאי הדגשת הסייג בפוליסה, עליה התבסס כאמור בית המשפט המחוזי, קבע בית המשפט העליון, כי מעבר לכך שסייג זה אינו חל על תעודת ביטוח שלא שולמה, ולכן ממילא לא היה צורך להבליט את מועד תחילתה - הרי שהסייג צוין על פני הפוליסה, בחזיתתה, לא בהיחבא, לא במסגרת התנאים שהודפסו באותיות קטנות בגב הפוליסה, הוראתו פשוטה וברורה - ולכן כל מבוטח סביר המעיין בתאריך תחילת הפוליסה יכול היה להבחין בו.

אין ספק, כי תוצאת פסק הדין קשה מבחינת ראובן, ולא בכדי חיפש בית המשפט המחוזי דרך וטרח לפתוח פתחי זכאות, שהרי לרוע המזל תאונת הדרכים נגרמה במרווח של שעות אחדות, שבהן נוצר פער של כיסוי ביטוחי. אולם, למרות שזהו המצב החוקי הרלבנטי, ועל אף שקיים צורך בקיום תנאים הכרחיים שהחביונות הביטוחיות קמות או נופלות בגינם (שלא התקיימו במקרה זה), בית המשפט העליון נקט בגישה סוציאלית, וקרא לחברת הביטוח לשקול לנהוג בראובן לפנים משורת הדין, ולפצות אותו על נזקו, אף אם בשיעור חלקי.

מאת: עו"ד רם תורן
שותף, מחלקה מסחרית
עו"ד ענבל אהרן
מחלקה מסחרית

נוסח חוק חופש המידע מחטיא את המטרה

ולהתנהלות מבוקרת ואחראית של השלטון. בהתאם לחוק, לכל אזרח ישראלי או תושב קיימת הזכות לקבל מידע מרשות ציבורית, כאשר מידע פירושו כל מידע המצוי ברשות ציבורית, והוא כתוב, מוקלט, מוסרט, מצולם או ממוחשב. "רשות ציבורית" מוגדרת

במאי 1998 נחקק חוק חופש המידע, תשנ"ח 1988, אשר אמור היה להנהיג בישראל את מהפכת השקיפות באשר לפעולות הרשויות הציבוריות, בחייבו את הרשויות למסור לציבור מידע בעל אופי ציבורי. החוק היה צריך להוות בסיס לכלכלה תקינה

כממשלה, משרדי הממשלה, הכנסת, לשכת הנשיא, תאגידים ממשלתיים, מבקר המדינה, בתי המשפט ובתי הדין, רשויות מקומיות, תאגידים עירוניים וכל גוף אחר הממלא תפקיד ציבורי.

אולם, על אף הכוונות הטובות שעמדו בבסיסו, נוסח החוק מחטיא את המטרה, ויוצר אינסוף אמתלות לרשות ציבורית להימנע מלגלות ולחשוף את המידע אותו מבקשים האזרחים לקבל. כלומר, רשויות החוק מצליחות לחמוק בתחכום ממתן המידע - בחסות החוק ובגיבוי.

כך למשל, רשות ציבורית רשאית לדחות בקשה למסירת מידע אם איתורו של המידע כרוך בקושי של ממש או כי אינה יכולה לאתרו על אף שנקטה אמצעים סבירים לאיתורו, מבלי שהחוק קובע מה הם "אמצעים סבירים", מהי "הקצאה בלתי

מאת: עו"ד נעמה זר-כבוד - שותפה מנהלת
עו"ד שלומית משה - מחלקה מסחרית

דיני מקרקעי

מינהל מקרקעי ישראל הבין שהוא לא "בנק קרקעות" שיכול לפעול כראות עיניו

הינה בעלת מדיניות ברורה ומוצהרת אשר עולה אף מתזכיר ההתאגדות של קק"ל, ובסיסה בתפיסה יהודית-ציונית באשר לזיקה בין העם היהודי לארץ ישראל. בשונה מקק"ל, המינהל נקט עד היום בגישה של היעדר מדיניות מוצהרת, תוך תפיסת עולם שהמינהל אינו אלא "בנק קרקעות" הפועל לפי ראות עיניו בכל זמן נתון.

לאחרונה, אנו עדים לרפורמה עצומה שמתבצעת במינהל מקרקעי ישראל, במסגרת הפיכתה לרשות מקרקעי ישראל. במסגרת זו גובש קודקס החלטות מועצת המינהל, אשר מביא לפתחנו באופן נהיר וברור מדיניות מוצהרת ברורה ואחידה של מועצת המינהל. מדיניות אשר יש לקוות שתהא נגישה ונהירה לציבור ומסירה את מסך הערפל תוך מתן שקיפות בפני כלנו למדיניות המינהל בנושאים השונים. הרפורמה שבוצעה מהווה תיקון משמעותי ביותר בסדרי המינהל ותגרום לשחרור חסמים והגדלת מלאי הקרקעות וללא ספק תביא לפתחנו עידן חדש וטוב.

גילוי נאות - משרדנו מייצג את קק"ל

כולל גם את נושא הקצאת הקרקעות אשר מתרחשת מבלי לעבור בצינורות התכנוניים הרגילים. הלכה למעשה, קיים גוף שהינו "עוקף" גורמי תכנון ובניה, "עוקף" בירוקרטיה, הכל כראות עיניו. כתוצאה מכך, בהיעדר מסגרת נורמטיבית ברורה מחייבת, בית המשפט העליון נדרש לא אחת להכריע בין החלטות סותרות של מועצת המינהל, תוך הטחת ביקורת באנדרלמוסיה. עוד קבע בימ"ש עליון, כי המינהל משמש נאמנו של הציבור בנהלו את מקרקעי המדינה ולכן עליו לנהלם תוך שמירה על אינטרס הציבור וכי חלות עליו חובות כרשות ציבורית. נציין, כי קרן קיימת לישראל, המחזיקה אף היא חלק נכבד מקרקעות המדינה,

מהי משמעות העובדה שהקרקע הינה בבעלות מינהל? האם המינהל, כמי שחולש על מרבית הקרקעות במדינה רשאי לעשות מעשה בעלים בקרקע שלכם? מהן סמכויותיו של המינהל?

בעת רכישת בית אחד הדברים הראשונים שהנכם נדרשים לבדוק הינו האם הדירה היא על קרקע בבעלות פרטית או בחכירה ממינהל מקרקעי ישראל. אם הקרקע חכורה מה מינהל אתם נדרשים לחתום במקומות מסומנים בחוזה חכירה, ובו אותיות קטנות, שלרוב איש אינו קורא לעומק - או בכלל.

מהי משמעות העובדה שהקרקע הינה בבעלות מינהל? האם המינהל, כמי שחולש על מרבית הקרקעות במדינה רשאי לעשות מעשה בעלים בקרקע שלכם? מהן סמכויותיו של המינהל?

ניתן היה להניח שלאור האמור וודאי יש הסדרה ברורה של כל ההנחיות תוך גיבוש מדיניות ברורה המנחה את המינהל. ניתן, אמרנו, ולא בכדי. מפתיע הוא, כי חוק מינהל מקרקעי ישראל קובע, כי המינהל יפעל לפי המדיניות הנקבעת על ידי מועצת מינהל מקרקעי ישראל, אולם נדמה כי היכן שהוא נשכח הצורך בהסדרה נורמטיבית של העקרונות על פיהן יפעל המינהל. המשמעות מלקונה זו עלולה להיות הרת גורל.

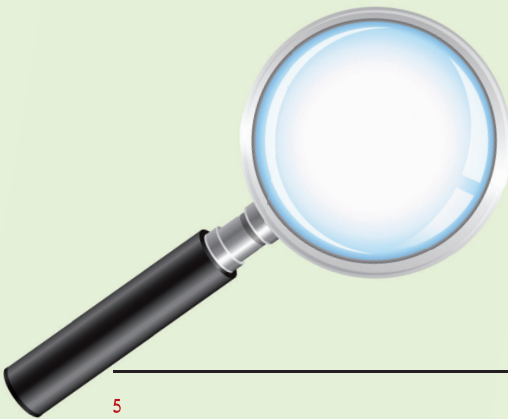
כך לדוגמה, למינהל יש את היכולת לקבוע שימושים בקרקע בלא תלות בעמדתם הפורמלית של גורמי תכנון רשמיים. האמור

בנושא זה את החברות שקיבלו הטבות אשר טענו כי גילויי ההטבות עלול לחשוף נתונים עסקיים שהחברות אינן מעוניינות לחשוף למתחריהן. נשאלת השאלה, מה הועילו חכמים בתקנתם, שעה שבעניין כה חשוב למען שקיפות פעילויות הרשות, יכולה הרשות בקלות רבה כל כך להתחמק מיישומן של החוק?!

לקבל רשות מכל צד שלישי שעלול להיפגע ממסירת המידע למסור את המידע, כאשר בעניין זה גם לבית משפט אסור להורות על מסירת מידע שעלול לפגוע בזכויות צד שלישי, אלא לאחר שנתן לצד השלישי הזדמנות להשמיע את דבריו.

עתירה נגד החלטה של רשות ציבורית לדחות בקשה לקבלת מידע ניתן להגיש לבית המשפט המחוזי בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים. כך למשל, ההגנה על צד שלישי היא שעמדה בבסיס סירובה של רשות המיסים לחשוף את שמות החברות הפרטיות והיקף הטבות המס שקיבלו מהמדינה בהתאם לחוק עידוד השקעות הון בשנים 2006 - 2012 (ביניהן טבע, צ'ק פוינט, כ"ל, ישקר ועוד), על אף החלטת בית המשפט המחוזי בעניין שקבע שיש לגלות את המידע. רשות המיסים גיבתה

סבירה" ומהו "קושי של ממש". נוצר מצב, שכל רשות היא אדון לעצמה ורשאית לקבוע לעצמה, את היקף המאמצים שתשקיע באיתור ומסירת החומרים. כמו כן, רשות ציבורית איננה חייבת למסור מידע שיש בגילוי חשש לפגיעה בביטחון המדינה, פגיעה בפרטיות, מידע אודות מדיניות הנמצאת בשלבי עיצוב, דיונים פנימיים, פרטים שנאמרו במסגרת חוות דעת, מידע שהוא סוד מסחרי או מקצועי, מידע שהגיע לרשות הציבורית בתנאי שלא יגולה ועוד. החוק מחריג שורה של גופים, בעיקר ביטחוניים במהותם, שהוראות החוק אינן חלות עליהם, כגון מערך המודיעין של צה"ל, השב"כ וכן כל גוף שיש לו סמכות חקירה על פי דין, לגבי מידע שנאסף לצרכי חקירה, מערכי המודיעין והחקירות במשטרת ישראל ועוד. בנוסף, רשות ציבורית חייבת

מאת: עו"ד בנימין (בנג'י) לבנטל
שותף, מחלקה בינלאומית
עו"ד הגר אסף - מחלקת ליטיגציה

דיני חברות

הטכנולוגיה טרם הגיעה לרשם החברות

אצל רשם החברות שעבודים על נכסי חברה.

בינואר 2013, ניתן פסק דין של בית המשפט המחוזי בתל אביב (בע"ק 3383-02-12 גרונדשטיין נ' מדינת ישראל), שם נקבע, כי העדר מידע כה חשוב במרשם החברות כמוהו כהפצת מידע מטעה לציבור, וכי כאשר רשם החברות קיבל לידיו צו עיקול שהוצא על ידי בית המשפט, לרשם אין סמכות שבשיקול הדעת, וכי לאור הוראות החוק, כגון סעיף 38(א) לחוק החברות תשנ"ט - 1999, אין הרשם רשאי להתעלם מצו עיקול זמני.

עוד נקבע, כי בשנת 2013 בית המשפט אינו מוכן לקבל טיעון, כי רישום העיקול אינו אפשרי, בגין קשיים טכנולוגיים של תצוגת הרישום, ובכך למנוע מן הציבור רישום מידע שיש לו ערך מהותי לציבור.

הנה כי כן, ניתן בפסיקה פתרון למצב האבסורד, ואולם מטבעם של התהליכים בישראל, עוד חזון למועד בחיי המעשה. עד אשר תושלם הסדרת המערכת של רשם החברות, חשוב לפעול כראוי ביחס לצווי עיקול, רישומם ופרסומם, כדי להגן על התכלית שלשמה ניתן צו העיקול.

והדרג האדמיניסטרטיבי, הכפוף להחלטות בית המשפט, קובע בפועל עובדות טכנוקרטיות, המונעות את ביצועו הלכה למעשה.

המשמעות ברורה: לתופעת אי רישום עיקולים על מניות יש ויהיו משמעויות מרחיקות לכת בחיי המסחר והמשפט. בין היתר, חשש מעשי להטעיית משקיעים ושותפים פוטנציאלים, אשר המידע בדבר עיקול זמני שהוצא, לא יעמוד בפניהם, אלא אם נודע להם על כך בשל טוב ליבו של בעל המניות.

אמנם בעבר עסק בג"צ בסוגיה ואף פסק בפסק דין בין ארבע שורות, כי "אין עילה משפטית" להורות לרשם החברות לרשום עיקול זמני, והפנה את העותר למשרד המשפטים לקבל תשובות ראויות לבעיה. (בג"צ 2094/98 בנק לאומי לישראל בע"מ נ' שר המשפטים (7.10.1999)), ואולם פסק דינו של בג"צ בנושא זה לא פתר את הבעיה, אלא העביר אותה לפתחו של משרד המשפטים.

כידוע רשם החברות ברשות התאגידים, הינו המרשם היחיד שהינו כומבי וחשוף לציבור. במדינה מתוקנת, חיוני שרשם החברות הכומבי ישקף נכונה את המצב המשפטי של מניות בחברות, בדיוק, כשם שנרשמים

ההיגיון אומר שאם בית המשפט, הוציא מתחת ידיו החלטה על מתן צו עיקול זמני על מניות של מאן דהוא, ניתן לפנות עם הצו לרשות התאגידים ולרשום את העיקול.

אך מסתבר, כי ב-2013, בעוד ישראל נחשבת למעצמת הי-טק עולמית וענף ההי-טק מהווה 40% מהתל"ג, רישומו של צו עיקול על מניות במחשבי רשם החברות- הינו כמעט בלתי אפשרי, בשל מגבלות טכנולוגיות המונעות מרשות התאגידים לרשום עיקולים - כך ממש.

במקרה מסוים בו טיפלנו, נעתר בית המשפט לבקשה למתן צו עיקול על מניות של חברה, כדי למנוע כל דיספוזיציה במניות. אך משהוצא הצו, נמנעה מזכירות בית המשפט מלרשום את צו העיקול, בטענה, כי "קיבלו הוראה" מרשם החברות לא לרשום צווי עיקול על מניות. ההוראה, כך מסתבר, מקורה בכך שמערכות המחשוב אצל רשם החברות אינן מאפשרות רישום עיקולים על מניות. לא יאומן כי יסופר.

אמנם לבסוף הצלחנו להביא לכך שנשיאת בית המשפט הורתה למזכירות למסור את הצווים, וכך נעשה, אך התופעה עודנה הייתה ועודנה קיימת.

הנה האבסורד בהתגלמותו - בית המשפט המוסמך מוציא תחת ידו צו עיקול על מניות,

מאת: עו"ד הילה צאירי - מנהלת מחלקת דיני משפחה
עו"ד נועה אביב אסולין - מחלקת דיני משפחה

דיני משפחה

הסכם רכוש לזוגות חד מיניים - חובה ולא nice to have

בישראל, אומנם מבטאת התקדמות בהכרה בזוגות חד מיניים ובזכויותיהם, אך מאידך - החוק, נשאר כמו שהוא.

בשנת 1994 בבג"צ 721/91 אל על נתיבי אוויר לישראל בע"מ נ' דנילוביץ הכיר בית המשפט העליון לראשונה במעמד של בני זוג חד מיניים, בקובעו כי בן הזוג של העובד, זכאי לאותן הטבות שניתנות לבני זוג נשואים או ידועים בציבור. בכך סלל בית המשפט העליון את דרכם של בני זוג חד

העולם ולמדינת ישראל בפרט. בשנים האחרונות ניתן לראות יותר ויותר זוגות חד מיניים נישאים (במדינות המתירות זאת), כמו גם הבאת ילדים משותפים בהליכי אימוץ או פונדקאות. פסיקת בתי המשפט

בעשור האחרון חלו שינויים דרמטיים במבנה ובצורתו של "התא המשפחתי". התפתחות זו מאופיינת במודעות ציבורית הולכת וגוברת למערכות יחסים בין בני זוג מאותו מין, ומציבה אתגר גדול למשפט במדינות

מאת: עו"ד דכנה פישר - שותפה בכירה
ד"ר אליהו וינוגרד - שותף ויועץ
שופט בדימוס ונשיא לשעבר של
בית המשפט המחוזי בתל-אביב

משפט מהרלי

ליועץ המשפטי לממשלה אין בלעדיות בייצוג המדינה בפני בג"צ

המחוקק לא הסתפק בכך שלא הסמיך את היועמ"ש בסמכות בלעדית בפני בג"צ, אלא הוסיף לחוק "המדינה כבעל דין" הנ"ל הוראה ספציפית וחד משמעית בסעיף 10 בו לאמור: "חוק זה אינו בא לגרוע מהוראות כל דין אחר, והוא אינו חל על עניינים בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק..."

בכך המחוקק ביקש במכוון להעניק לכל אדם או לכל גוף (כולל גוף ששייך למדינה, בדרך זו או אחרת), שנכגעו זכויותיו, את הזכות לפנות ישירות לבג"צ, בלי תיווך היועמ"ש.

היועמ"ש לדורותיו הוציא הנחיות בנושא ייצוג של גופי מדינה בפני הערכאות השונות, המחייבות פנייה מוקדמת אל היועצים המשפטיים של המשרדים הנוגעים בדבר ואל היועמ"ש. בענייני בג"צ הנחיות אלו חייבות להיסוג בפני חוק היסוד הנ"ל והוראות סעיף 10 הנ"ל, ואין בכוחן למנוע מגוף ממשלתי כלשהו את זכות הגישה הישירה לבג"צ.³

3 נושא זה תלוי ועומד עתה בעתירה שהגיש משרדנו לבג"צ בשם בית חולים ממשלתי.

[נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 העניק סמכות ייצוג בלעדית בפלילים ליועמ"ש ונציגיו (וכן לשוטרים ולקובל פרטי בעבירות מסוימות).

בחוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), התשי"ח - 1958, סעיף 4 ניתנה סמכות בלעדית ליועמ"ש או לבא כוחו בעניינים אזרחיים.

נוכחנו אפוא כי כדי להעניק ליועמ"ש זכות ייצוג בלעדית - שבמהותה היא שוללת סמכות ייצוג למי שהוא זולת היועמ"ש - נחקק חוק מיוחד, הקובע זכות בלעדית זו במפורש, כפי שאכן נדרש על ידי סעיף 8 הנ"ל.

נותרנו עם עניינים הנדונים בפני בית המשפט הגבוה לצדק. אלו עניינים אשר בית משפט זה "רואה צורך לתת בהם סעד למען הצדק", כאמור בסעיף 15 לחוק יסוד: השפיטה. לא מצאנו חוק שהעניק סמכות בלעדית ליועמ"ש לייצוג המדינה בפני בג"צ. הן כעותר והן כמשיב, כולל ייצוג כל גוף המשתייך למדינה (כגון: בית חולים ממשלתי, שיש גוף סמך של משרד הבריאות), שיש לו זכות לפנות לבג"צ ישירות, בבקשת צדק, כדי להגן על זכויותיו.

אחד מהיסודות של כל מערכת משפטית היא הזכות המוכרת של כל אדם לפנות לבית משפט בתביעה להגן על זכויותיו. זו זכות עתיקת-יומין. לדעת אהרון ברק, זכות זו גם חוסה תחת הגנת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. בספרו "פרשנות במשפט" סבר המחבר כי יש לראות זכות זו כחלק אינטגרלי ואקטיבי של כל זכות וזכות, אשר באמצעותו מגן בעל הזכות על זכותו. "שלילת הזכות לפנות לבית-המשפט - כמוה כשלילה (אפקטיבית) של הזכות עצמה". מכאן שחלות על זכות זו הוראות סעיף 8 לחוק היסוד הנ"ל, הקובע שפגיעה בזכות זו אפשרית רק בחוק הולם וכו'.²

היועץ המשפטי לממשלה (להלן: "היועמ"ש") מייצג את מדינת ישראל בפני בתי המשפט מכוח הסמכה שניתנה לו על ידי ממשלות ישראל.

בנוסף לסמכות הכללית הזו העניקו שני חוקים ליועמ"ש גם סמכות בלעדית לייצוג המדינה. סעיף 11 של חוק סדר הדין הפלילי

1 כרך שלישי עמוד 363.

2 ראה גם דודי שוורץ "סדר דין אזרחי" עמודים 105, 106 הרואה בזכות זו חלק מ"כבוד האדם".

כדי לצמצם את המחלוקות שעוללות להיווצר ביום פקודה, חובה, לדעתנו, על בני זוג חד מיניים המקיימים קשר זוגי, לערוך הסכם המגדיר את מערכת היחסים, לרבות חלוקת הרכוש בין הצדדים, אם יפרדו, וכן ייקבע בו מיהו בית המשפט אשר ידון בטענות הצדדים. חלק מהשופטים בבית המשפט לענייני משפחה אף יאשרו הסכם זה ויתנו לו תוקף של פסק דין. עוד מומלץ לצדדים לערוך צוואה, אשר תפתור מחלוקות וסכסוכים, אם אחד מהם ילך לעולמו.

הוא בית המשפט למשפחה. יחד עם זאת, בני זוג חד מיניים אינם נתקלים בבעיות רק כאשר ברצונם למסד את הקשר, אלא גם כאשר ברצונם לפרקו.

במקרים בהם לא נעשה הליך אימוץ מסודר, בית המשפט יורה על משמורת להורה הביולוגי של הילדים, גם אם ההורה השני הוא הדומיננטי יותר עבור הילדים. אין ספק שבמקרה זה מעמדו של ההורה הלא ביולוגי של הילד, אשר היה לו הורה לכל דבר ועניין, נפגע בצורה קשה במיוחד עד כדי נתק בינו לבין הילד. על אף שכיום זוגות חד מיניים רבים עורכים הסכמי חיים משותפים, אין בהסכם זה כדי להביא לפתרון יעיל, ודרך המלך הינה הגשת בקשה מטעם ההורה הלא ביולוגי (בהסכמת ההורה הביולוגי) לאמץ כחוק את הרך הנולד מיד עם היוולדו.

מיניים כידועים בציבור. גם בתחום ההולדה חלה פריצת דרך ובע"א 10280/01 ירוס חקק נ' היועמ"ש הכיר בית המשפט העליון בזכאותם של זוגות חד מיניים לאמץ את ילדו של אחד מבני הזוג בתנאים מסוימים. היות ולא מעט זוגות חד מיניים נישאים בחו"ל, הוגשה עתירה להורות למשרד הפנים לרשום את דבר הנישואין ואכן בבג"צ 3045/05 בן ארי נ' משרד הפנים, נקבע כי חובה על משרד הפנים לרשום את הנישואין, במדינת ישראל, גם אם מדינת ישראל אינה מכירה בנישואין אלה. לעניין הגירושין, בתמ"ש 11264-09-12 פלוניס ואח' נ' משרד הפנים אשר ניתן לאחרונה, קבע בית המשפט לענייני משפחה, כי מכיוון שבית הדין הרבני אינו מכיר בנישואין אלה ואינו מוכן לגרש את הצדדים, הרי שהפורום הנאות לדון בגירושין,

By: **Adv. Gideon Fisher**
Menachem C. Klein, Esq.
The CAMBRIDGE* Column

מחפטי בינלאומי

Defective or Defensible? Defending Product Liability Claims in Israel

Israel has the greatest number of lawyers per capita out of any country in the world, so it was just a matter of time before this litigious country caught onto the product liability wave that has taken most of the western world by storm.

Luckily for defendants, there are options in the Israeli courtroom. The same innovative spirit which Israelis are known for often leads them to use products in unintended ways, thus paving the way for the "product misuse" defense. We recently used this argument to successfully defend a Dutch commercial wall manufacturer after it was sued by an Israeli contractor who, instead of purchasing a complete wall, pieced together smaller components for use in a hotel.

Defense counsel utilizing this approach must succeed in shifting the focus from the defendant's activity to the plaintiff's negligence by convincing the court that the plaintiff assumed any risks posed by the products by misusing them. This can sometimes be a tricky proposition, given the counterargument often used by plaintiffs that the defendant knew or should have known that the product would be "misused" in a specific way and thus should have designed the product to be able to withstand the potential misuse.

Which argument succeeds often turns on how novel the plaintiff's use of the product was, and consequently, the degree to which plaintiff's activity was foreseeable to the defendant.

The product misuse defense is but one of many tools available to companies faced with product liability cases in Israel.

As these cases become more prevalent, the importance of selecting local Israeli counsel with expertise in the nuances and intricacies of Israeli jurisprudence cannot be overstated. It can often mean the difference between a judgment for the plaintiff and one for the defense.

***Adv. Gideon Fisher is the Chairman of the Cambridge Club of Israel.**

Menachem C. Klein, Esq. is a New York licensed and trained attorney. He is a member of the firm's international department.

ברשות המקומית, כעולה מהנחיית היועץ המשפטי לממשלה 1.1704.

לאחרונה התפרסמה הכרעתו של כבוד שופט בית המשפט העליון סלים ג'ובראן, יו"ר ועדת הבחירות בעניין תר"מ 14/20 חברי סיעת "למען התושבים" במועצת העיר רעננה ואח' נ' מר נחום חופרי, ראש עיריית רעננה ועיריית רעננה, (ניתן ביום 16.6.2013) (להלן: "פסה"ד חופרי") ממנה עולה כי כל מקרה יבחן לגופו, כך, לדוגמא;

תיאור יבש של מאורעות בעיר לא ייחשב תעמולה, להבדיל מהצגתו של ראש העיריה כמי ש"חנך יזם". אף לעניין פירסום תמונות ראש העיריה ייבחן הערך המוסף, באם קיים, שתרמה הוספת התמונה. בכל אופן, נזכיר כי לעיתוי הפרסום - חשיבות מכרעת בפסילת תמונתו של ראש הרשות, ללמדנו כי במועד מרוחק יותר מן הבחירות, ככל הנראה לא היה נאסר הפרסום, חרף נוקשותו של סעיף 2 (א).

ניתן לסכם ולומר, כי ההכרעה השיפוטית בעניין פרסומים אסורים מתמקדת בהגדרת המושג "תעמולה", מושג אשר ייעשה פחות ופחות סובלני כלפי פרסומים, בהתקרבנו למועד הבחירות. מדובר בניסיון לפשר בין הקפדה על הגינות הבחירות לפגיעה בסיכוייו של ראש רשות מכהן, להיבחר מחדש, מתוך הבנה שראש הרשות בכל זאת פעל לרווחת הציבור, ויש לאפשר לו מידת מה של מרווח בכדי להביא דבר הישגיו לידיעת ולשיקול הבחורים.

מאת: **עו"ד דן שווע**
מנהל המחלקה המוניציפאלית,
ביקורת פנים ודיני ספורט

דיני רשויות מקומיות

'מבחן הדומיננטיות' - כרטיס אדום לתעמולת בחירות אסורה

הצבי (26.1.01). על אף הנוקשות שמשדר סעיף 2 (א) לחוק הבחירות, הרי שבית המשפט לא יאסור את הפרסום כל אימת שמאן דהוא המזדעק ומתריע על שימוש פסול בכספי הרשות לצרכי התעמולה של ראש הרשות המכהן (וראה תר"מ 15/20 אלון דוידני נ' דוד בוסקילה ועיריית שדרות (3.7.13) וכן תר"מ 26/20 ריצ'רד פרס, חבר מועצת העיר בית שמש נ' משה אבוטבול, ראש העיר בית שמש ועיריית בית שמש (10.7.13) וכן עניין תכמ (י-ם) 21/19 עו"ד נפתלי גרוס נ' יהודה בן חמו, ראש עיריית כפר סבא (9.1.13)).

גם הנחיית היועץ המשפטי לממשלה 1.1900 מציינת במפורש כי "ברור כי ככל שמועד הבחירות קרוב יותר, כך מתחזקת ההנחה שמדובר בתעמולת בחירות".

הוא הדין, מקום שאף מתאפשר לראש העיריה לקיים פעילות בחירות במשרדו

בבואנו לבחון פרסומים הקשורים לבחירות לרשויות הרי שהמסגרת הנורמטיבית הינה סעיף 2(א) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959 (להלן: "חוק הבחירות"), אשר אוסר על שימוש בנכסי ומשאבי הרשות המקומית לצרכי תעמולתו של ראש הרשות. "תעמולה" הינה מושג הדורש פרשנות. לצורך סיווג ובחינה האם התבצעה "תעמולה אסורה", נדרש לקבוע מהי "תעמולה". המבחן שאומץ, הותווה בבג"ץ 869/92 זוליו נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השלוש-עשרה, פ"ד מו(2) 705, 692 (1992) (להלן: "פרשת זוליו") וכונה "מבחן הדומיננטיות".

למבחן הדומיננטיות נקבעו אף מבחני עזר, במסגרתם יבחן היקף הפרסום, עיתויו, יוזמו של הפרסום, ההגיון הישר ועוד (ראו תב"מ 23/2001 סיעת ישראל אחת נ' אינטרנט מעריב (5.2.01), תב"מ 9/2001 קשב מרכז להגנת הדמוקרטיה בישראל (ע"ר) נ' ארץ